

Mellem søskende

Et forløb om familierelationer

Tekstanalyser
med kroppen
i spil

Et forløb
med
bevægelse

Billede af Mabel Amber fra Pixabay

Københavns Professionshøjskole og
Folkekirkens Skoletjeneste

2023

Kolofon

Mellem søskende

Folkekirkens Skoletjeneste Vestegnen og
Københavns Professionshøjskole, 2023.

Opvarmningsøvelse 2, 3 og 4 i bilag 2 stammer fra
undervisningsmaterialet "(u)tilstrækkelig".
Øvelserne er udviklet i samarbejde med Henrik Krogh
og Pernille Jacobsen fra firmaet Klodshans for Viderekomne.
En række af beskrivelserne af bevægelsesformerne er hentet
fra bogen "Bevægelsens betydning", Fjordager 2021.

Forord

Projektets formål

Formålet med forløbet er, at eleverne diskuterer og reflekterer over de forventninger og normer, der findes blandt søskende og i familierelationer, samt får indblik i, hvordan disse forventninger påvirker valg og handlinger. Dette også med henblik på at få en forståelse for andres synsvinkler.

Målet nås gennem indlevelse i og fortolkning af tre forskellige fortællinger om søskende; Kim Fupz Aakesons novelle Brødre, Hanne Kvists novelle Supertanker og den bibelske fortælling Jakob og Esau.

Forslag til læringsmål i dansk

- Eleven kan udtrykke tekstforståelse gennem samtale og kropssprog.
- Eleven har viden om metoder til indlevelse og meddigtning.
- Eleven kan deltage i undersøgelse og fortolkning af litterære tekster om søskende.
- Eleven har viden om forskellige søskendemotiver i litterære og bibelske tekster.

Forslag til læringsmål i kristendomskundskab

- Eleven kan udtrykke sig om, hvordan menneskers syn på familie og søskende (livsopfattelse) påvirker deres valg og handlinger inden for familien eller i andre nære relationer (etik).
- Eleven har viden om den centrale bibelske fortælling om Jakob og Esau og kan give et begrundet bud på fortællingens betydningen.

Se eventuelt **bilag 1** med henblik på at forbinde projektets forslag til læringsmål med kompetenceområder og kompetencemål indenfor fagene Dansk og Kristendomskundskab.

Indhold

Projektbeskrivelse	6
Undervisningsforløb	8
Fase A: Introduktion (1 lektion)	8
Fase B: Tekstarbejde	10
B.1 Brødre – realistisk novelle af Kim Fupz Aakeson	10
B.1.1 Illustration (1 lektion)	10
B.1.2 Analyse – tableau vivant og forumteater (2 lektioner – gerne dobbeltlektion)	12
B.1.3 Fortolkning – familierelationer under overfladen	14
B.2. Supertanker – fantastisk fortælling af Hanne Kvist	16
B.2.1 Illustration – åbne teksten (1 lektion)	16
B.2.2 Analyse – fald-øvelser og surrealistiske automat-replikker (2 lektioner)	16
B.2.3 Fortolkning – at befinde sig på gyngende grund og kaste sig ud på dybt vand	20
B.3 Jakob og esau – bibelsk fortælling genfortalt af Ida Jessen og Hanne Bartholin	22
B.3.1 Illustration – åbne teksten	22
B.3.2 Analyse – tableau vivant og balancekamplege	22
B.3.3 Fortolkning – at stå i et vadested og komme igennem	24
Fase C: Opsummering og evaluering på tværs af tekster (1 lektion)	27
Baggrundsmateriale til læreren	28
Om bevægelse i undervisningen	29
Brødre	29
Supertanker	30
Jakob og Esau	30
Bilag	32
Bilag 1: Kompetenceområder og læringsmål	33
Bilag 2: Forslag til opvarmningsøvelser	35
Kopiark	37

Projektbeskrivelse

Undervisningsprojektet **“Mellem søskende”** er rettet mod 6. klasse. Projektet er tværfagligt mellem fagene Dansk og Kristendoms-kundskab. Undervisningsforløbet strækker sig over 10-11 lektioner og falder i 3 faser.

Bemærk, at de tre fortællinger skal bestilles hjem fra CFU forud for undervisningsforløbet eller på anden måde fremskaffes.

- Novellen *Brødre* er fra Kim Fupz Aakesons novellesamling *Jeg begyndte sådan set bare at gå*, Gyldendal, 2011. Novellen kan også lånes via e-reolen.
- Novellen *Supertanker* er fra antologien *Drengen der gik over gevind*, 2005. Novellen findes også på Gyldendals fagportal Dansk 3-6.
- Den bibelske fortælling Jakob og Esau er fra Ida Jessens og Hanne Bartholins genfortælling af Bibelen *Bibelhistorier*, Bibelselskabet, 2016. En indtalt version kan lånes på e-reolen.

Undervisningens faser

★ **Fase A: Introduktion til temaet søskende** (dansk og kristendoms-kundskab)

★ Fase B: Tekstarbejde

- Novellen *Brødre* af Kim Fupz Aakeson (dansk)
- Den fantastiske fortælling *Supertanker* af Hanne Kvist (dansk)
- Den bibelske fortælling om Jakob og Esau (kristendoms-kundskab)

★ **Fase C: Opsummering og evaluering på tværs af tekster** (dansk og kristendoms-kundskab)

Projektets materialer

- Undervisningsvejledning
- Elevark med tekster og opgaver

Undervisningsvejledningen indeholder først forslag til et undervisningsforløb. Herefter følger en baggrundsartikel om brug af bevægelse i undervisningen, en kort introduktion til de tre tekster samt bilag til læreren. Elevarkene indeholder de tekster eleverne skal læse og tilhørende opgaver.

Brug af bevægelse i undervisningsmaterialet

I arbejdet med teksterne (fase B) følges samme model: Illustration, analyse, fortolkning og evaluering.

- **Illustration:** Eleverne åbner teksten ved hjælp af kropslige øvelser, der gengiver teksten ret direkte. I grupper viser eleverne forskellige scener i kronologisk rækkefølge. Øvelsen munder ud i et kropsligt resume, der noteres på et kopiark.
- **Analyse:** Ved hjælp af forskellige udvalgte bevægelsesformer fordyber eleverne sig i teksterne og hvad der står mellem linjerne. Bevægelsesformen er nøje udvalgt i forhold til tekstens tema.
- **Fortolkning:** På baggrund af samtaler om tekstens indhold og bevægelsesformen skal eleverne komme med deres bud på tekstens væsentligste pointer.
- **Evaluering:** Forud for og efter arbejdet med de enkelte tekster formulerer læreren på baggrund af læringsmål og den valgte bevægelsesform forslag til tegn på læring (noteres på henholdsvis s. 12, 19 og 24).

Her evalueres elevernes evne til dels at analysere og reflektere sig frem til tolkninger og dels deres evne til at omsætte det i sprog og kropslige udtryk. Fx kan læreren se efter

om eleverne gør brug af og kan forklare valg af afstand, positioner, kropsholdning, ansigtsudtryk.

Bevægelsesformer i projektet

Herunder findes en oversigt over de bevægelsesformer, der anvendes i projektet. Beskrivelser af bevægelsesformerne er indsat i forslaget til undervisningsforløb, når de første gang anvendes.

- Bodystorm
- Forumteater
- Tableau vivant
- Faldøvelser
- Balancekamp

Undervisningsforløb

FASE A: Introduktion (1 lektion)

A.1. Bodystorm over projektets tema

I fase A introduceres eleverne ved hjælp af en bodystorm til projektets tema: familieforhold med særlig fokus på søskenderelationer. Som en indledende øvelse egner bodystormen sig til at give eleverne en slags kropslige knager, som de kan arbejde ud fra i den videre undervisning.

Forud for øvelsen kan eleverne varme op ved hjælp af gå-møder med henblik på at få kroppen i gang og sætte rummet i spil.

Generelt om opvarmningsaktiviteter

I alle forløb med bevægelse integreret i undervisningen er det en god ide at "varme op". Opvarmningsaktiviteter handler om både kropsligt, mentalt og socialt at få gang i systemet og komme til stede. I kroppen såvel som i rummet. Aktiviteterne har ofte karakter af lege med få regler. De skal være lette at forstå og igangsætte, så alle uden problemer kan være med, og de skal være socialt orienteret, så vi kommer hinanden ved og gerne rører ved hinanden. Grundlæggende handler det om at gøre kroppen fri af det individuelle, så den kan blive redskab for legen og kollektivet.

OBS: I bilag 2 kan du finde en del opvarmningsaktiviteter, der alle er grundigt beskrevet. Lad gerne eleverne selv komme med forslag til aktiviteter. Efter lidt tid kan eleverne sættes til at lede aktiviteterne.

Bevægelse: *Klassens forudgående viden om begrebet "søskende" vha. bodystorm (plenum)*

Bed eleverne om på papir at skrive forskellige ord, som de kommer til at tænke på, når de hører ordet søskende. I forhold til de elever, der ikke har søskende, kan læreren pege ud, at de måske har andre lignende nære relationer – men også, at alle jo kender nogle, der er søskende, fx kammerater, forældre, fætre mm. Elevernes ord samles på tavlen og anvendes i bodystormen.

- Forud for selve bodystormen varmer eleverne op ved hjælp af gå-møder eller spion-skytsengel, jf. opvarmningsøvelser i bilag 2.
- Runde 1 af bodystormen: Eleverne skal hurtigt, men stille, bevæge sig rundt mellem hinanden. Når læreren klapper eller på anden måde giver signal til stop, skal eleverne i først omgang blot stoppe.
- Runde 2, 3, 4 af bodystormen sættes i gang ved, at læreren siger et af de ord, eleverne har skrevet ned. Eleverne skal atter bevæge sig hurtigt mellem hinanden, men når stopsignalet lyder, skal de fryse i en position, der udtrykker ordet.
- Undervejs kan læreren bede enkelte elever om at blive stående i positionen, for derefter at få de andre elever til at se på dem og overveje, hvad positionen udtrykker. Eleverne kan også mime hinandens positioner.

Bodystorm

Hvad:

Ordet bodystorm er en pendant til ordet brainstorm. Brainstorm er en metode til at kaste ideer og associationer op i luften, som man sidenhen kan forholde sig kritisk og mere analytisk til. I bodystormen sker idéudfoldelsen med hele kroppen og ikke kun verbalt – faktisk er målet at "lukke ned" for tankerne, for derigennem at åbne op for kroppens tavse viden. Bodystorm foregår ved, at eleverne i højt tempo kortvarigt bevæger sig rundt imellem hinanden for ved et givent signal pludseligt at stoppe op og indtage en stilling, der udtrykker noget om det emne, der skal associeres over. Det høje tempo, hvor eleven bliver nødt til at orientere sig i forhold til både rummet og de andre elever (også for simpelthen at undgå kollisioner), skal mindske muligheden for refleksioner for i stedet at fremme kroppens umiddelbare udtryk, når stopsignalet lyder. Undervejs eller som afslutning på bodystormen kan eleverne vise deres stillinger frem for hinanden, for derigennem af bidrage til eller nuancere hinandens forståelse af emnet.

Hvorfor:

Som indledende øvelse skal bodystormen vise elevernes forforståelse af projektets tema samt give dem nogle ord og begreber som de kan bruge i det videre arbejde.

OBS:

Begynd med de nemme ord først, fx "venner" eller "kamp"; ord det er let at skabe en bevægelse eller position til, og gå dernæst videre til de sværere senere.

Logbog: *Tegn eller beskriv dine positioner*

Som afslutning på bodystormen skal eleverne på kopiark 1 tegne eller beskrive de tre stillinger, som de fandt mest tankevækkende eller interessante ift. temaet søskende.

FASE B: Tekstarbejde

Tre tekster – tre genrer

Forløbets tre tekster om søskende repræsenterer hver sin genre, og dermed tre forskellige måder at læse på. Brødre er psykologisk realisme, hvor hver replik gemmer på et isbjerg af betydning, som kun delvist afsløres af fortællerstemmens medsyn med den ene bror. For at få noget ud af novellen, må læseren nødvendigvis stille spørgsmål til relationerne imellem personerne. Hvordan har de det egentlig med hinanden? Og hvad er gået forud for det lille udsnit af virkeligheden, som vi præsenteres for i novellen?

Supertanker er en fantastisk fortælling, hvor mødet mellem to virkeligheder er dét der udgør spændingselementet. To søskende går om bord på deres fars supertanker og lidt efter begynder tågen at sænke sig over den virkelighed, både de og vi kender. Dette medfører undren og tøven hos de fiktive figurer såvel som hos læseren, hvilket er karakteristisk for den fantastiske fortælling. For hvor meget af dét der sker i fortællingen skal tages for gode varer? Og hvor meget skal læses som et billede på noget andet? I fantastiske fortællinger ligger der ofte erkendelser gemt i den magiske verden, som personerne skal have med sig. I vores forløb sætter vi fokus på det uventede og på vigtigheden af at komme på gyngende grund for at modnes og vokse. Men andre læsninger ville måske have peget på andre aspekter af teksten.

Jacob og Esau er en bibelsk fortælling. I fortolkningen af bibelske tekster kan anvendes en række forskellige greb, fx historisk-kritiske eller narrative. Her tolkes fortællingen narrativt ved hjælp af en strukturalistisk analyse med fokus på modsætningsforhold i sproget. Omdrejningspunktet bliver derved velsignelsen, som Jakob først uretmæssigt tager, men som sidenhen retmæssigt bliver givet til ham – samt Jakobs udvikling fra en snu og tyvagtige bror til en ydmyg og gavmild bror.

B.1. Brødre – realistisk novelle af Kim Fupz Aakeson

Brødre er en kort psykologisk realistisk fortælling, båret af en koncentreret og ordknap dialog mellem et søskendepar på vej med tog for at besøge deres far og hans nye kone i Odense. De to har ikke set faren længe, og det kommende gensyn vækker ikke samme følelser hos de to. Mens lillebror er begejstret, er storebror skeptisk, og da toget nærmer sig Odense, foreslår storebror at de to kører videre til mormor og morfar i Skanderborg.

I analysen arbejdes med at skabe overblik over fortællingen og familiens indbyrdes relationer

gennem tableau vivant, og der arbejdes med ydre og indre personkarakteristik gennem skulpturer. Til sidst gøres novellens afslutnings-scene til genstand for forumteater, der åbner op for meddigtning og fortolkning af personernes handlemuligheder.

B.1.1. Illustration (1 lektion)

Læsning: Novellen *Brødre*

- ▶ Læs novellen højt for eleverne eller lad dem selv læse teksten.

Bemærk, at fortællingen skal bestilles hjem fra CFU forud for undervisningsforløbet eller

på anden måde fremskaffes. Novellen Brødre er fra Kim Fupz Aakesons novellesamling *Jeg begyndte sådan set bare at gå*, Gyldendal, 2011. Novellen kan også lånes via e-reolen.

Bevægelse: Kropsligt resumé (grupper på fire)

- Eleverne vælger 3-4 scener fra novellen, som illustrerer hvad der foregår.

- Eleverne forbereder et tableau vivant for hver scene. Eleverne skal fastholde udtrykkene kortvarigt, så de kan huske, hvordan det ser ud.
- Eleverne finder en anden gruppe og viser skiftevis hinanden deres tableau vivant. Undervejs kan de drøfte hvilke scener, der er valgt og hvorfor.

Tableau vivant

Hvad: Tableau er fransk og betyder billede; tableau vivant betyder levende billede. En del børn kender måske til julekrybbe-opstillinger med vat og små figurer der skildrer det lille Jesusbarn i krybben omgivet af dyrene, Maria og Josef og de tre vise mænd, som står over for underet julenat. På samme måde som krybbeopstillinger fungerer tableau vivant'er. Et tableau vivant kan nemlig defineres som et fortættet billede af et væsentligt øjeblik, hvor al bevægelse er standset for at bevare og videregive intensiteten i øjeblikket til beskueren. Den tyske digter Goethe har sågar sammenlignet tableauet med "en fastfrossen bølge" og peger dermed på tableauets særligt ladede og spændstige betydning. Et tableau skal gerne fastholde et øjeblik, der rummer både et før og et efter, og det skal gerne vække og pirre forestillingskraften. Når man skal lave et tableau, indgår positioner, kropsholdning, ansigtsudtryk og blikvinkler som vigtige elementer til at udtrykke det fortættede billede. Som alternativ til udtrykket tableau vivant kan anvendes udtrykket stillbilleder. Arbejdes der særskilt med de enkelte personer i tableau'et, kan man også anvende udtrykket at danne skulpturer.

Hvorfor: Eleverne fokuseres gennem arbejdet med tableau vivant på at vise, hvad der er det mest signende for de udvalgte scener, eller hvad der er på færde i øjeblikket.

OBS: Hvis nogle elever har det ubekvemt med at blive flyttet på, kan man arbejde med en marionet-tilgang, hvor berøringen næsten undgås eller er overtaget af en løs berøring. Man "flytter" så på hinandens arme, ben og ansigter ved at trække i usynlige tråde, hvilket kræver stor opmærksomhed ml. "dukkefører" og "dukke".

Differentiering: Læreren kan vurdere om eleverne selv kan vælge de scener, som de vil fremvise, eller om læreren skal fordele nogle scener. Det er også muligt at differentiere ved at tildele scener til nogle grupper og ikke til andre. Evt. kan man tilbyde hurtige grupper, at de må udbygge udtrykket i billedet, så det bliver et bevægelsesbillede, der viser hvad der kommer til at ske.

Opsamling: *Samtale om valgte scener (plenum)*
Samtale i klassen om, hvorvidt de vigtigste scener i novellen er repræsenteret. Hvis eleverne har truffet forskellige valg, argumenteres for valget.

Eleverne skal afslutningsvis på tidslinjen på kopiark 2 notere de 3-4 vigtigste øjeblikke og beskrive eller tegne, hvordan tableauerne så ud?

B.1.2. Analyse – tableau vivant og forumteater (2 lektioner – gerne dobbeltlektion)

I analysen arbejdes med afsæt i scenerne fra 1.1 videre med tableau vivant med henblik på en indre og en ydre personkarakteristik af storebror og lillebror. Eleverne skal først undersøge, hvordan henholdsvis lillebror og storebror er, dernæst relationen mellem familiemedlemmerne. Derefter dykkes dybere ned i novellens klimaks ved hjælp af forumteater.

Bevægelse: *Indre og ydre personkarakteristik med skulpturer (par-arbejde)*

- Form en skulptur af henholdsvis lillebror og storebror. Den ene elev former den anden elev som lillebror ved at flytte på den andens krop og lemmer. Derefter skiftes roller ved storebror.
- Form først én skulptur, der viser hvordan brødrene ser ud i situationerne i novellen (ydre karakteristik).
- Så én, der viser, hvordan brødrene har det indeni. Her kan gøres brug af mimik, hvor følelserne eventuelt overdrives (indre karakteristik).
- Opsamling på øvelsen. Besøg herefter et andet par. Form jeres skulpturer. Dem der er skulpturer, siger ikke noget. Det andet par fortæller, hvad de ser.

Bevægelse: *Personkarakteristik – relationer i familien (grupper á 7)*

- Vælg en elev, der er instruktør. Eleverne skal forestille sig, at far, mor, mormor og morfar og de to søskende er samlet. Hvordan vil de stå i forhold til hinanden, hvis de skulle vise deres indbyrdes relation? Hvad er afstanden mellem dem (kort, lang, meget langt væk)? Og hvor kigger de hen?
- Som opsamling på øvelsen besøger eleverne hinandens grupper. Hvad ser de andre elever i klassen? Hvorfor er der forskel på afstande og blikvinkler i de forskellige grupper?

Opsamling: *Overvejelser om brødrenes relation (enkeltvis)*

Inden eleverne går videre med analysen, skal de notere de overvejelser, de har gjort sig om brødrene og novellen indtil nu. Først skal de forsøge

at markere relationen mellem familiemedlemmerne, derefter skal de hver især skriftligt notere deres overvejelser ift. nedenstående spørgsmål (kopiark 3)

- Hvad tænker faren om familien?
- Hvad tænker moren?
- Hvad tænker mormor og morfar om familien?

Bevægelse: *Analyse af konfliktoptrapping og konfliktløsning ved hjælp af forumteater (plenum)*

Ved hjælp af forumteater skal eleverne spille sig igennem scenen, hvor besøget hos mormor og morfar forhandles (s. 174-176). Lærer fortæller eleverne, at de skal undersøge en særlig scene i historien ved hjælp af en øvelse, hvor en skal repræsentere lillebror og en anden storebror, mens en tredje læser scenen højt.

Opvarmning til forumteater:

Lad eleverne gå sammen i grupper på 3. Eleverne fordeler rollerne – storebror, lillebror, oplæser – imellem sig. De to elever "på scenen" skal vise, hvad lillebror og storebror gør i novellen, mens der læses op. De to elever på scenen kan prøve at sige nogle af replikkerne. Hvis eleverne har svært ved at huske replikkerne, kan oplæseren læse dem højt. Eleverne går hver til sit og øver sig i cirka 15 minutter.

Tilbage i klassen:

- Sæt fire stole sammen, så de markerer togsæderne i kupeen. Marker derudover udgangspartiet i toget. Lad "lillebror" og "storebror" sætte sig i sæderne.

Lærer fortæller at eleverne på scenen skal være klar til at "fryse", når læreren siger "frys". Resten af eleverne skal være klar til at svare på spørgsmål fra læreren til hvordan personerne på scenen har det.

- Spil langsomt scenen igennem ved at læse novellen op. Undervejs stoppes op (når læreren siger "frys"), og handlingen udforskes ved hjælp af grebene: tankeboble, interviews, gode råd og kontrafaktisk handling. Her kan tages udgangspunkt i følgende spørgsmål, som stilles ud til publikum.

- > Hvorfor foreslår storebroren, at de skal køre til mormor og morfar?
- > Hvad tænker lillebror? (tankeboble)
- > Hvordan ser storebror/lillebror ud når ideen om at køre videre dukker op?
- > Hvis I skulle give et godt råd til lillebror lige nu, hvad skulle dét så være? (gode råd)
- > Hvorfor vælger storebroren at tage lillebror i hånden for at stå af hos faren?
- > Hvad nu hvis de kører videre? Hvad siger far? Mormor og morfar? (kontrafaktisk handling)
- Læreren kan tilføje spillere og skifte nogle af spillerne ud undervejs. Fx kan det være en god idé at skifte lillebror ud og lade nogle fra publikum gå op og spille ham, hvis han fx har fået lov at sige hvad han tænker til storebror. Man kan også invitere nye elever til at spille fx mormor og morfar, som får overraskende besøg. Eller man kan gennemspille en telefonsamtale mellem storebror og faren efter at de er kørt videre med toget.

Forumteater

Hvad: Forumteatret er en aktiv teaterform, hvor publikum selv spiller med og har indflydelse på hvordan en forestilling ender. I forumteatret iscenesættes hverdagsdilemmaer og konflikter, som man forsøger at løse ved hjælp af publikums ideer og interaktion. Det er således forumteatrets hovedformål at gøre passive tilskuere til aktive deltagere.

Forumteatret er oprindeligt udviklet af den brasilianske teatermand Augusto Boal i 1950-60'erne som et interaktivt teater, hvor publikum kunne blande sig i skuespillets udfald. Forumteaterøvelserne i dette projekt tager udgangspunkt i den svenske dramapædagog Katrin Byréus' videreudvikling af Boals tanker. Byréus udviklede Boals tanker i en pædagogisk kontekst blandt børn og unge. Hun fokuserer således mere på lege og øvelser end egentlige teaterstykker.

I dette projekt gøres brug af grebene:

- Tankeboble: Tegn en boble over en af personernes hoved og spørg: Hvad tænker personen? Publikum forsøger at besvare.
- Interview: "Skuespilleren" kommer i den varme stol, hvor publikum må stille spørgsmål til personens måde at handle på i stykket. Målet er at gøre skuespilleren klogere på sig selv.
- Kontrafaktisk handling: Hvad sker der, hvis skuespillerne afviger fra teksten?

Hvorfor: Forumteater skal hjælpe eleverne til at:

- undersøge en problemstilling fra mange vinkler
- at prøve ting af fremfor kun at tale om dem
- at prøve at være i en andens sted
- at se sig selv udefra
- at lege med nye roller, replikker og adfærd

OBS: Det er afgørende at skabe et trygt og tillidsfuldt rum, når man arbejder med forumteater. Derfor anbefales det at indlede arbejdet med forumteater med et par opvarmningsøvelser og lege, der sætter gang i grin, krop og intuition, se forslag hertil i bilag 2.

B.1.3. Fortolkning – familierelationer under overfladen

Eleverne har nu arbejdet med novellen på forskellige måder med henblik på at forstå teksten. Nu skal de komme med deres bud på novellens væsentligste pointer. Lad evt. eleverne genbesøge deres noter fra kopiarkene.

Opsamling: *Overvejelser om forumteater og relationer i familien (grupper på 3)*

- Eleverne skal sammen overveje, hvad de fik ud af forumteater ift. novellen. Så de noget, som de ikke allerede havde tænkt over? Fik de nye perspektiver på familiens relationer og brødrenes indbyrdes forhold?

Opsamling: *Opsamling af overvejelser (enkeltvis)*

Som afslutning på analysen noterer eleverne atter deres overvejelser. Har de fået øje på mere i forhold til brødrene og novellen (**kopiark 4**).

- Hvad tænker du om storebrors handlinger?
- Hvis du var storebroren, hvad havde du så gjort?
- Hvis du skulle give et råd til de voksne i familien, hvad skulle det så være?
- Hvad fik jeg øje på i novellen?
- Hvad vil jeg tænke videre over?

LÆRERENS EVALUERING AF FASE B.1.

Evaluering af brugen af forumteater i analysen af novellen "Brødre" af Kim Fupz Aakeson.

Husk at tegn på læring skal være iagttagelige og så konkrete, at det kan kommunikeres.

Forslag til tegn på læring

(Udfyldes forud for undervisningen)

Fx

- Både eleverne på scenen og tilskuere deltager aktivt
- Eleverne på scenen lever sig ind i rollen, både kropsligt og mentalt
- Eleverne, der er tilskuere, kommer med gode bud på handlemuligheder for eleverne på scenen
- Eleverne forudsiger, meddigter

Observation af tegn på læring

(udfyldes undervejs eller umiddelbart efter undervisningen)

Overvejelser og forslag til ændringer

(kan udfyldes før og efter undervisningen)

B.2. Supertanker – fantastisk fortælling af Hanne Kvist

Supertanker er en kort fantastisk fortælling om et søskendepar, der tager på ferie på deres fars skib – en supertanker. I fortællingen indgår to universer: et realistisk univers, hvor de to søskende er parkeret foran fjernsynet, og et surrealistisk univers på farens supertanker, hvor de to søskende hører besætningen fortælle historier om "håndfaste damer", og hvor tåge og sirenesang bringer både skib og besætning ud af kurs. Et genkommende motiv i fortællingen er personernes baglæns fald ud fra supertankeren til de lokkende sirener. Derfor tager en del af analysen afsæt i faldet som bevægelse. Desuden arbejdes der med automat-replikker for at skabe blik for, hvordan der i novellen er vendt op og ned på almindelige normer for forældreopførsel.

B.2.1. Illustration – åbne teksten (1 lektion)

Læsning: *Den fantastiske fortælling* Supertanker Læs fortællingen højt for eleverne eller lad dem selv læse teksten.

Bemærk, at fortællingen skal bestilles hjem fra CFU forud for undervisningsforløbet eller på anden måde fremskaffes. Novellen Supertanker er fra antologien Drengen der gik over gevind, 2005. Novellen findes også på Gyldendals fagportal Dansk 3-6.

Bevægelse: *Kropsligt resumé (grupper på 4-5)*

- Novellearbejdet indledes som ved Brødre med at eleverne først laver et resumé af novellen ved at udvælge de 3-4 vigtigste scener.
- Eleverne forbereder et tableau vivant for hver scene. Eleverne skal fastholde udtrykkene kortvarigt, så de kan huske, hvordan det ser ud.
- Eleverne finder en anden gruppe og viser skiftevis hinanden deres tableau vivant. Undervejs kan de drøfte hvilke scener, der er valgt og hvorfor.

Opsamling: *Samtale om valgte scener (plenum)*

I klassen samtales om, hvorvidt de vigtigste scener i novellen er repræsenteret. Hvis eleverne har truffet forskellige valg, argumenteres for valget.

Eleverne skal afslutningsvis på tidslinjen på **kopiark 5** notere de 3-4 vigtigste øjeblikke og beskrive eller tegne, hvordan tableauerne så ud?

Eventuelt kan læreren samle op på tidslinjeøvelsen i klassen ved at tale med eleverne om, hvorfor det er sværere i Supertanker end i Brødre at sætte handlingen på en tidslinje. Hvor ligger Buenos Aires, Argentina og Hirtshals? Hvor lang tid tager det at sejle dertil? Hvor mange døgn tror eleverne at børnene befinder sig på supertankeren? Hvorfor?

B.2.2. Analyse – faldøvelser og surrealistiske automatreplikker (2 lektioner)

I fortællingen springer både broren, søsteren og faren over bord, og hver gang gør de det på en lidt mærkelig måde, nemlig ved at de lader sig falde. I det næste lægges teksten lidt til side, imens eleverne inviteres til at undersøge faldet som oplevelse.

Bevægelse: *Faldøvelse (grupper på 3, evt. 4)*

Eleverne skal bemærke, hvilke følelser de har før, under og efter faldet.

- Eleverne går sammen i grupper på 3 eller 4. På skift skal en elev nu øve sig i at falde, mens to andre griber.
- De der skal gribe, står bag eleven, der skal falde. De holder hænderne oppe i skulderbladshøjde, klar til at modtage personen, der falder. Den der skal falde, tager armene ned lang siden, spænder i kroppen og er stiv som en pind.
- Personerne der skal gribe, lader nu personen der skal falde, falde først meget kort (fx 10 cm) og langsomt mere og mere, så der til sidst er tale om et tydeligt fald for personen der falder. Griberne må altså ikke sætte hænderne på for tidligt. Det er vigtigt at hænderne sættes på skulderblade og ryg og ikke nogen andre steder.
- Alle personer i gruppen prøver at falde, først korte fald, så langsomt længere fald. Hvis eleverne er flere sammen og er modige, kan de også falde fra en stol. Start hver gang med helt korte fald.

- Bagefter taler grupperne om:
 - > Hvordan var det at falde?
 - > Hvad tænkte I før faldet?
 - > Hvad følte I undervejs?
 - > Og hvad tænker I efter faldet?
 - > Hvad kræver det at lade sig falde?
- Fælles opsamling i klassen, hvor læreren spørger til hvad eleverne har talt om og evt. sætter ord/sætninger på tavlen – fx begreber som mod, tillid, turde give slip, fryd og angst.

Leg og fald

Hvad: Leg er ikke bare én ting. Den franske sociolog Roger Caillois har foreslået en inddeling af lege i fire kategorier:

- **Agon** – kampelege (fx fangelege, brydelege)
- **Alea** – lege med tilfældigheder (fx terninger)
- **Ilinx** – kroppens beruselse (fx rutsje, tumle)
- **Mimicry** – efterligningslege (fx far, mor og børn)

Dét at lade sig falde kan sammenlignes lidt med dét at rutsje eller gyng. Det er Ilinx, kroppens beruselse, der er på spil. Der er mange følelser forbundet med aktiviteter, der kredser om kroppens beruselse.

Der er ofte tre faser:

1. Forventning, skræk – hvordan mon det bliver?
2. Selve faldet: Kilden i maven, usikkerhed – hvordan mon det ender?
3. Blive grebet: Tryghed igen

Hvorfor: Tanken er, at der i selve bevægelsen kan indhentes erfaringer som kan spille tilbage på fortolkningen af novellen. Det at springe ud i noget uden at vide, hvordan det går, og hvordan det ender.

Det er vigtigt at læreren lader fokus flytte fra teksten til selve dét at falde i faldøvelsen. Hvordan opleves faldet? Hvilke følelser sætter det i gang? Opleves det frydefuldt, angstfuldt, andet? Derefter kan det kobles til teksten.

Refleksion over faldene i novellen:

Tilbage til teksten (De samme grupper som før på 3-4 elever)

Formålet med denne øvelse er at eleverne får reflekteret over hvordan de tre personer, Max, Storesøster og faren, har forskellig indstilling til dét at falde ned til Sirenerne.

Bevægelse: *Faldene i teksten (samme grupper som ovenfor på 3-4)*

- Eleverne læser den første passage i teksten

højt for hinanden, hvor Max lader sig falde fra supertankeren s. 101 nederst – 120 øverst.

- Eleverne mimer faldet, idét én spiller Max, én spiller søsteren og resten spiller sirener. Det er vigtigt, at de står som de tænker personerne i novellen gør og laver et ansigtsudtryk, som de tænker personerne har. De kan evt. tage et billede lige inden faldet for at fastholde ansigtsudtrykket. Alternativt kan anvendes kopiark 6.

- Eleverne gentager nu foto/mime-sessionen med de to andre scener fra fortællingen, hvor henholdsvis Storesøster og faren springer i vandet, s. 105 og 107.
- Eleverne kan på baggrund af ansigtsudtrykket samtale om følgende spørgsmål:
 - > Hvordan har Max det før han springer?
 - > Hvordan har søsteren det?
 - > Og hvordan har faren det? Er der forskel? (kopiark 6).

Opsamling: Fælles samtale på klassen

Læreren udvælger et billede fra hver gruppe og taler med klassen om, hvordan ansigtsudtryk og bevægelse understøtter dét, der sker i novellen. Samtalen har fokus på, hvordan de tre personer, Max, Storesøster og faren går forskelligt til faldet. Hvem af de tre vil gerne hurtigst muligt ned til sirenerne? Hvem af dem er blevet god til at undgå at havne i armene på sirenerne? Hvorfor har søsteren det mon anderledes med sirenerne end hendes bror og far? Tal desuden om: Hvad siger moren om faren og sirener? Hvorfor mon hun siger det?

Nærlæsning af to tekststeder (fælles i klassen)

Flere steder i novellen reagerer forældrene overraskende i forhold til det forventelige. Nedenstående to tekststeder læses højt i klassen. Eleverne bliver bedt om at skygge forældrene. Hvad undrer dem ved deres opførsel? Hvorfor undrer de sig?

Eksempel 1

“Max er over bord”, råber jeg, vi må vende om og finde ham.

“Max SPRANG i vandet, eller Max FALDT i vandet?” spørger far.

“Sprang”, siger jeg, “men fuck det, vi må redde ham”.

“Hvis han selv sprang i vandet, må han selv klare sig”, siger far.

“HVAD? Han er din søn”, råber jeg.

“Så er han vel også et mandfolk”, siger far og stopper ørepropperne ind igen.

Eksempel 2

På broen er intet ændret, vi sejler stadig rundt og rundt. Jeg går lidt ubeslutsomt omkring og ender ude hos telegrafisten. Mor tager telefonen.

“Så er du altså hjemme igen?” siger jeg.

“Ja, ved du hvad, ejendomsmæglere, det er jo slet ikke mig, jeg ved ikke hvad jeg havde forestillet mig. Men det er godt du ringer, jeg var ellers også begyndt at undre mig lidt over hvor I blev af”, siger mor.

“Er det noget med skolen?”.

“Næ, vi er ude at sejle med far”, siger jeg.

“Godt, så er jeg slet ikke bekymret. I er jo så store, hvad skulle jeg bekymre mig for?”.

“Næ”.

“Nå, men så god tur da. Kommer I hjem til sommerferien? Jeg kunne jo godt tage et par dage fri, hvis det var?”.

I samtalen med eleverne om de to tekststeder er det oplagt at komme ind på det normale/forventelige forældre gør overfor det unormale/uventede. Eventuelt kan man komme ind på: hvem tager ansvar? Og hvem får ansvar?

Bevægelse: Surrealistiske automat-replikker (Par-øvelse)

I den næste øvelse skal eleverne arbejde målrettet med at bryde normer for samtaler og få sans for novellens mærkelige replikskifter. Begynd med at dele klassen i to hold. Det ene hold får en post-it-seddel eller andet tydeligt mærke på skulderen, så man kan kende dem. Det er de fornuftige replikkers hold. Del en replik ud til hver fra kopiark 7a. Det andet hold får de absurde svar fra kopiark 7b (dubler kopiarkene, så der er en replik til alle elever).

Eksempler på replikker:

“Far, har du husket at smøre min madpakke?”

“Mor, gider du ringe, når du kommer hjem?”

“Vil du hjælpe mig med min matematikopgave?”

“Jeg har glemt min nøgle til hoveddøren, hvad skal jeg gøre?”

“Hvornår kommer du hjem?”
 “Har du vasket mit gymnastiktøj?”
 “Må jeg få en ti'er til skoleboden?”

Det andet hold er de absurde svares hold:

“Det ved jeg ikke – jeg kommer først hjem i morgen”
 “Det tror jeg nok – det regner ofte i Nord-Thy”
 “Nej, for musikken stopper aldrig”
 “Ja, der er æggemadder i køleskabet”
 “Nej, for onkel er hos sin syge moster”
 “Måske, for der er ild i pejsten”
 “Måske, hvis vi får solskin i morgen”

Eleverne går nu rundt hurtigt mellem hinanden. Når læreren klapper i hænderne, finder eleverne hurtigt en fra den modsatte gruppe og stiller sig overfor ham/hende. Den der har mærke på armen, starter med at læse sin seddel og den anden svarer. Når læreren klapper næste gang,

går eleverne igen ud imellem hinanden. Ved nyt klap finder de en ny makker. Etc. 4-5 gange.

Den femte gang siger læreren at eleverne skal forestille sig at samtalen fortsætter. Lærer opfordrer alle til at sige hvad som helst som svar.

Eksempel:

Elev 1: “Far, har du husket at smøre min madpakke?”
 Elev 2: “Måske, hvis vi får solskin i morgen”
 Elev 1: “Det håber jeg vi gør”
 Elev 2: “Nå, men jeg må også til og videre”

Eleverne gennemspiller et par runder med mærkelige replikskifter hvor de selv improviserer. Hvor skøre kan de blive? Kan de blive for skøre? Er der nogen der har lyst til at opføre deres lille replikskifte for de andre?

Surrealisme og automatreplikker

Surrealisme kommer af fransk – *surréal* – der betyder overvirkelig. Surrealismen var en kunstnerisk bevægelse, der fra 1920 og frem gjorde op med den realistiske strømning i kunsten. Ifølge surrealisterne var den egentlige sandhed om menneskets liv ikke at finde i realistiske skildringer af menneskets virkelighed, forstået som dets miljø, fornuft og logik. Surrealisterne fokuserede tværtimod på det, der lå under virkelighedens overflade; på det ubevidste, begæret og drømmen. Heri lå muligheden for fornyelse og forkastelse af samfundets konserverende og undertrykkende logikker. For at forny litteraturen – og bevidsthedslivet – arbejdede digteren André Breton bl.a. med at udvikle en automatskrift, der kunne afhjælpe jeg'ets fornuftstyrede kontrol over skriveprocessen. Udgangspunktet i automatskrift – som danner baggrund for de her anvendte automatreplikker – er at skrive før man tænker. Bagefter kan man så kigge på dét man har skrevet og se om noget nyt og sjovt er opstået. Måske skal der let redigering til.

Forskellige metoder til at generere automatskrift/eller automattale er:

- Skriv/sig alt hvad der falder dig ind uden at tænke på sammenhængen på 20 sekunder. Når jeg siger stop skal du stoppe. Uanset om du er midt i et ord. Hvad skrev du/sagde du?
- 1 person skriver 10 sætninger der starter med “hvis” på 3 minutter.
- 1 anden person skriver 10 sætninger der starter med “så” på 3 minutter.
- Sæt sætningerne sammen til et digt på 3 minutter.

Hvorfor? Elevernes arbejde med automatreplikker og faldøvelser giver mulighed for at reflektere over hvordan det er, når noget er anderledes end forventet, og hvordan dét at kaste sig ud i noget både rummer risiko og muligheder.

B.2.3. Fortolkning – at befinde sig på gyngende grund og kaste sig ud på dybt vand

Opsamling på øvelsen:

- Hvad er det mest mærkværdige replikskifte du har hørt?
- Hvad var det mærkelige ved det? Hvorfor?
- Kender du selv til situationer, hvor din far eller mor har svaret helt hen i vejret?
- Hvornår svarer de voksne sådan?
- Hvad ville være det normale at svare på nogle af de spørgsmål der blev stillet, da I gik rundt?

Opsamling: Samtale om forventninger mellem forældre og børn (plenum)

I replikskiftene har nogle af eleverne sikkert oplevet at dét de sagde ikke gav mening. Tal med eleverne om, hvordan manglende mening kan give anledning til at vi føler os på gyngende grund. Man ved ikke hvad det næste er, der kommer. Og det kan godt føles lidt ubehageligt. Men det kan også være sjovt og spændende. For måske får man øje på nogle helt nye måder at tale sammen på.

I Supertanker er rollerne og normerne i et almindeligt familieliv næsten helt fraværende. Det tvinger de to børn til at kaste sig ud i noget på egen hånd. Når man kaster sig ud i noget nyt, er der risiko for at fejle. Men der er også muligheder for at få store erkendelser og eventyrlige oplevelser.

Tal sammen om:

- Hvorfor er faren ikke afvisende overfor at Max og hans søster må falde i vandet?
- Hvordan ville din mor/far reagere? Hvorfor?
- Hvad kunne jeg godt tænke mig at "springe ud i" og afprøve? Hvordan vil din mor/far reagere?
- Hvis fortælling er det vi har læst? Max'? Storesøsterens? Farens? Alles?
- Hvad mon "super" i "Supertanker" betyder?

Som afslutning på samtalen skal eleverne notere deres overvejelser på **kopiark 8**.

LÆRERENS EVALUERING AF FASE B.2.

Evaluering af brugen af faldøvelser i analysen af den fantastiske fortælling "Supertanker" af Hanne Kvist.

Forslag til tegn på læring

(Udfyldes forud for undervisningen)

Observation af tegn på læring

(udfyldes undervejs eller umiddelbart efter undervisningen)

Overvejelser og forslag til ændringer

(kan udfyldes før og efter undervisningen)

B.3. Jakob og Esau – bibelsk fortælling genfortalt af Ida Jessen og Hanne Bartholin

Jakob og Esau er en bibelsk fortælling om to tvillingers kamp om deres fars arv og velsignelse. Den snu og tyvagtige yngste bror Jakob stjæler arven og velsignelse fra den ældre bror Esau, der bliver morderisk vred. Jakob flygter bort, men længes efter mange år i udlandet efter at gense sin familie. Han vælger derfor at rejse hjem. På hjemturen kommer Jakob ved overgangen af en flod i kamp med en mystisk mand. Kampen ender med, at Jakob (på retfærdig vis) vinder den velsignelse, som han tidligere har snydt sig til. Herefter kan Jakob forsones med sin bror, der ikke længere er vred. I arbejdet med den bibelske fortælling skal eleverne arbejde med balance og kamp med henblik på at sætte sig ind i Jakobs udvikling og de to brødres indbyrdes forhold.

B.3.1. ILLUSTRATION – åbne teksten

Læsning: *Den bibelske fortælling om Jakob og Esau.*

Læs fortællingen højt for eleverne eller lad dem selv læse teksten.

Bemærk, at fortællingen skal bestilles hjem fra CFU forud for undervisningsforløbet eller på anden måde fremskaffes. Den bibelske fortælling Jakob og Esau er fra Ida Jessens og Hanne Bartholins genfortælling af Bibelen Bibelhistorier, Bibelselskabet, 2016. En indtalt version kan lånes på e-reolen.

Bevægelse: *Kropsligt resume (grupper på fire)*

- Eleverne vælger 3-4 scener fra den bibelske fortælling, som illustrerer hvad der foregår.
- Eleverne forbereder et tableau vivant for hver scene. Eleverne skal fastholde udtrykkene kortvarigt, så de kan huske, hvordan det ser ud.
- Eleverne finder en anden gruppe og viser skiftevis hinanden deres tableau vivant. Undervejs kan de drøfte hvilke scener, der er valgt og hvorfor.

Opsamling: *Samtale om de valgte scener (plenum)*

I klassen samtales om, hvorvidt de vigtigste scener i novellen er repræsenteret. Hvis eleverne har truffet forskellige valg, argumenteres for valget.

Eleverne skal afslutningsvis på tidslinjen på kopiark 9 notere de 3-4 vigtigste øjeblikke og beskrive eller tegne, hvordan de så ud?

3.2. ANALYSE – tableau vivant og balancekamplege

I analysen arbejdes først med personernes indbyrdes relationer på samme måde som i novellen "Brødre" i punkt 1.2. Derefter arbejdes med kamp i form af balancelege.

Bevægelse: *Personkarakteristik – relationer (grupper á 4)*

- Forestil jer, at faren Isak, moren Rebekka og brødrene Isak og Esau er samlet. Hvordan vil de stå i forhold til hinanden, hvis I skulle vise deres indbyrdes relation? Hvad er afstanden mellem dem (kort, lang, nærmest væk?) og hvor kigger de hen? Hvordan ser de ud i ansigtet?
- Lav tre opstillinger: 1. hvor drengene er små, 2. hvor Jakob har snydt Esau for farens velsignelse og 3. hvor Jakob kommer hjem fra østen.
- Fælles opsamling på øvelsen: Lad et par grupper vise deres opstillinger. Hvad ser de andre elever i klassen? Hvad er forskellen på opstilling 1, 2 og 3?
- Spørg eventuelt ind til:
 - > Hvad viser placeringen af Jakob ift. Esau? Resten af familien?
 - > Hvad fortæller afstanden om brødrenes indbyrdes forhold?
 - > Hvilken rolle spiller moren Rebekka i fortællingen?
 - > Opfører hun sig som det forventes af en mor?

Opsamling: Personkarakteristik (enkeltvis)

Inden eleverne går videre med analysen, skal de forsøge at markere relationen mellem familiemedlemmerne på kopiark 10.

Bevægelse: Stående kamp (parvis)

Denne aktivitet går ud på at få makkeren ud af balance. Først kæmpes på lige vilkår, men undervejs får den ene elev i kampen en fordel fremfor den anden. Efter hver kamp skal eleverne sige tak for kampen, som god kampsik foreskriver. Her kan evt. tages udgangspunkt i reglerne fra "tigertræning".

- Bed eleverne gå sammen med en på cirka sammen størrelse. Stil så eleverne på to rækker med ansigterne vendt mod hinanden.

- De elever, der står overfor hinanden, skal tage fat i hinandens venstre hånd og placere ydersiden af venstre fod mod hinanden. Den bagerste fod skal placeres, så begge elever har fødderne stående på en lang linje. Øvelsen kan også laves med højre hånd og højre fod mod hinanden.
- Målet er at få makkeren til at flytte en fod/miste balancen. Når man har vundet, må man gerne komme med et sejrskråb og en sejrspostur.
- Efter et par forsøg, så får eleverne besked på at lukke øjnene og udføre øvelsen igen. Forinden sendes dog en seddel ned gennem den ene række, hvorpå der står, at de IKKE skal lukke øjnene. Hvad sker der, når den ene part får en fordel uden den andens vidende?
- Efterfølgende kan en række få at vide, at de kun må skubbe og støde, men ikke trække.
- Efter et par forsøg, kan man afprøve forskellige variationer, hvor den ene har en fordel over den anden. Fx kan de holde deres frie hånd på ryggen eller lægge hovedet tilbage. Det forringer balanceevnen.
- Man kan evt. også sige, at taberne skal lave 5 enghop, så der kommer lidt mere på spil i kampene.

Kilde: Slåslege, Kroppen i Skolen, Dansk Skoleidræt 2012.

Illustrator: Maria Lyng Poulsen

Regler for "tigertræning"

1. Spørg før du kæmper (vil du kæmpe med mig?)
2. Undgå hovedet, maven og skridtet.
3. Stop betyder STOP!
4. Hils før og efter kampen (god kamp, tak for kampen)

Balancekamp

Hvad: Kampelege findes i mange afskygninger og kan udføres i forskellige grader af kropslig kontakt og voldsomhed. Denne udgave er god, fordi den kropslige kontakt er kontrolleret i håndfatningen, hver kamp er kortvarig og kampen tabes blot ved, at man mister balancen.

Hvorfor: Eleverne skal med afsæt i den del af øvelsen, hvor de vinder på baggrund af modstanderens forringede muligheder, tale om hvilken oplevelse det giver at vinde, hvis kampen har været uretfærdig over for modstanderen? Hvordan føles det? Hvad betyder de ulige forhold for balancen mellem de kæmpende parter – både i bogstavelig forstand og i overført betydning. Refleksionerne skal bruges i forhold til Jakobs måde at få velsignelsen på.

Opsamlende samtale: (*plenum*)

Efter kampene samles først op på den umiddelbare oplevelse i plenum:

- Hvordan er det at vinde? Uden snyd og med snyd
- Hvordan føles det, når der bliver gjort forskel?
- Hvordan er det at skulle sige tak for kampen? Uden snyd og med snyd?

Refleksion over kampen om velsignelsen i den bibelske fortælling (*grupper på 3*):

Nærlæsning af tre uddrag.

Herefter skal eleverne med **kopiark 11** ved hånden genlæse udvalgte uddrag fra den bibelske fortælling, som handler om Jakob og velsignelsen. For hvert uddrag skal eleverne notere, hvordan Jakob får velsignelsen. Alternativt kan eleverne genlæse hele fortællingen og selv markere de steder, hvor velsignelsen indgår.

Efterfølgende kan kort samles op i plenum.

- Hvordan får Jakob arven og velsignelsen i de forskellige uddrag?
- Hvordan tænker Jakob om Esau i de forskellige uddrag?
- Hvordan er Jakobs forhold til Esau i de forskellige uddrag?

B.3.3. Fortolkning – at stå i et vadested og komme igennem

At stå i et vadested

At kampen foregår ved en flodovergang, er ikke tilfældigt. Jakob står bogstavelig talt, men også i overført betydning, i et vadested. Han er i en overgang i sit liv. Hvilket menneske – og hvilken bror – vil han være? I vandet vælger han at kæmpe fremfor at snyde. Derved træder han i karakter og går fra at være en tyvagtige bror til en ydmyg og gavmild bror. Den velsignelse som han før havde snydt sig til, vinder han nu i kamp.

Når Jakob slås med Gud og ikke sin bror Esau, skyldes det, at velsignelsen i bibelsk forstand altid inddrager Gud. Når et menneske velsigner et andet menneske, er det udtryk for et ønske om, at Gud – som er den, der har magten til at lade ting ske – vil opfylde velsignelsen. Det er også på grund af Guds involvering, at faderen ikke bare kan trække velsignelsen tilbage, da han opdager, at han har givet den til den forkerte søn.

Opsamlende samtale 2: (plenum)

Eleverne har nu arbejdet med den bibelske fortælling på flere forskellige måder. De skal overveje, hvad de væsentligste pointer i den bibelske fortælling er. Fandt eleverne på baggrund af de forudgående øvelser noget, som de ikke allerede havde tænkt over? Fik de nye perspektiver på brødrenes indbyrdes forhold?

Der kan tages udgangspunkt i nedenstående spørgsmål:

- Hvorfor skal Jakob mon kæmpe med den mystiske mand?
- Hvordan udvikler Jakob sig gennem fortællingen?
- Hvordan er balancen i Jakob og Esaus relation?
- Hvordan udvikler balanceforholdet sig?

Eleverne kan notere deres svar på **kopiark 12**.

LÆRERENS EVALUERING AF FASE B.3.

Evaluering af brugen af bevægelsesformen balancekamp i analysen af den bibelske fortælling om Esau og Jakob.

Forslag til tegn på læring

(Udfyldes forud for undervisningen)

Observation af tegn på læring

(udfyldes undervejs eller umiddelbart efter undervisningen)

Overvejelser og forslag til ændringer

(kan udfyldes før og efter undervisningen)

FASE C: Opsummering og evaluering på tværs af tekster (1 lektion)

C.1 Opsamling på gulv

Eleverne har nu læst og bearbejdet to moderne tekster og en bibelsk fortælling, der alle kredser om søskendepar og deres relationer. Fortællingerne udtrykker vidt forskellige forventninger til, hvordan man skal opføre sig, og hvem der tager ansvar blandt søskende og i familierelationer. Som afslutning på projektet knyttes fortællingerne til elevernes eget liv. Begynd med kort at repetere indholdet i de tre fortællinger. Læs fx en side fra hver fortælling højt.

Bevægelse

I klassen markeres tre hjørner, ét for hver fortælling. Det er tanken, at eleverne flytter fra hjørne til hjørne for hvert spørgsmål. Ofte i ret korte skift med kun et par enkelt opsamlende spørgsmål inden nogle af skiftene.

Start med 4 hurtige skift:

- Hvilken fortælling om søskende optog dig mest? "Brødre", "Supertanker" eller "Jakob og Esau"? Stil dig dér.
- Hvilken fortælling synes du var kedeligst? Stil dig dér.
- Hvilken søskende er mest irriterende? Stil dig dér.
- Hvilken søskende er sødest? Stil dig dér.

Herefter stilles flere opklarende spørgsmål. Hvorfor placerer eleverne sig, som de gør? Her kan samtalen med fordel drejes i retningen

af forventninger og normer. For hvorfor er det, at vi opfatter nogle handlinger som mærkelige og andre som naturlige. Har det noget med forventninger at gøre?

- Hvilket søskendepars udfordringer var mest spændende? Stil dig ved den fortælling. Hvorfor?
- Hvilken forælder opfører sig mest mærkeligt i fortællingerne? Hvorfor?
- Hvilken forælder opfører sig mindst underligt? Hvorfor?

C.2 Afsluttende refleksion: Hvor kommer forventninger og gode råd fra?

(Grupper, plenum og enkeltvis)

Afslutningsvis skal eleverne reflektere over, hvad der får de enkelte personer til at handle som de gør? Er der nogle bagvedliggende forventninger til forældre og søskende? Elevernes refleksion kan tage udgangspunkt i nedenstående spørgsmål som også findes på kopiark 13.

- Hvad forventer I jer af jeres søskende? Hvorfor?
- Hvad forventer I jer af jeres forældre? Hvorfor?
- Hvor stammer forventningerne fra?
- Hvilke råd vil I give til forældre? På baggrund af hvad?
- Hvilke råd vil I give til søskende? På baggrund af hvad?
- Hvad har du fået øje på i forbindelse med arbejdet med teksterne?

Baggrundsmateriale til læreren

Om bevægelse i undervisningen

I dag skelner vi groft sagt mellem to former for bevægelse i skolen. Den ene handler om fysisk aktivitet, hvor pulsen kommer op og eleverne får sved på panden i længere tid – gerne hver dag. De positive resultater på læring, trivsel og sundhed på denne tilgang er velfunderede, men systematisk fysisk aktivitet er svær at implementere i den nuværende skole, da skolen ikke har rammer, vilkår og motivation til at udfylde denne tilgang. Den anden tilgang er bevægelse i undervisningen, hvor kropslig sansning og bevægelse så vidt muligt understøtter det faglige indhold. Denne tilgang anses som mere meningsfuld i det pædagogiske univers og den er i princippet heller ikke ny. Der har altid været undervisning, hvor kroppen har været en vigtig del af læringen. Fra mesterlære til specialpædagogik ses en meget bevidst inddragelse af kroppen som en vej til læring og det giver grundlæggende rigtig god mening. Kroppen er en vigtig del af vores sanseorgan og er i konstant kontakt med vores omgivelser og danner grundlag for vores forståelse af omverdenen. Dermed bliver det også naturligt, at når man skal forstå og når man skal huske, er kroppen et vigtigt redskab. Det vi kan udtrykke eller vise med kroppen føles mere meningsfuldt og det vi gør med kroppen, husker vi bedre. Potentialet i bevægelse i undervisningen rækker ud over læringsprocesser, da sociale og mentale processer også påvirkes positivt. Videnskabs-teoretisk står man på felter som embodied cognition/learning, kropsfænomenologi og æstetiske læreprocesser. Der er en substantiel og stadig voksende mængde forskning og litteratur på området, da potentialet i bevægelse i skole og undervisning har opnået global interesse.

Forslag til videre læsning:

- Aabenhus et al. (2021) *Bevægelsens betydning – En inspirationsbog til fagligt relateret bevægelse i skolens undervisning*. Fjordager ISBN: 978-87-970700-7-9.
- Madsen, K. L. & Aggerholm, K. (2020). "Den følelse kan jeg ikke skabe, hvis jeg bare står og fortæller" – Lærernes erfaringer med en handlingsorienteret tilgang til bevægelse i folkeskolen. *Forskning og forandring*, 3(1), 132–152. <https://doi.org/10.23865/fof.v3.2096>.
- Macedonia M (2019) *Embodied Learning: Why at School the Mind Needs the Body*. *Front. Psychol.* 10:2098. doi: 10.3389/fpsyg.2019.02098.
- Stolz SA (2015) *Embodied learning*. *Educational Philosophy and Theory* 47(5): 474–487.
- Shapiro, L., & Stolz, S. A. (2019). *Embodied cognition and its significance for education*. *Theory and Research in Education*, 17(1), 19–39. <https://doi.org/10.1177/1477878518822149>.
- Kasper Lasthein Madsen & Kenneth Aggerholm (2020): *Embodying education – a bildung theoretical approach to movement integration*, *Nordic Journal of Studies in Educational. Policy*, DOI: 10.1080/20020317.2019.1710949.

Om teksterne

Brødre

Novellen *Brødre* af Kim Fupz Aakeson udkom i 2011 som en del af samlingen *Jeg begyndte sådan set bare at gå*. Som flere andre af Fupz' fortællinger kredser den om skilsmissefamilien og dens forskellige relationer.

I *Brødre* er det to drenges vidt forskellige forventninger til et nærtforestående besøg hos en længe bortrejst far, der er omdrejningspunktet. Mens lillebror glæder sig tillidsfuldt til alt det spændende der skal ske hos faren i Odense, piller storebror ham skeptisk ned: "Vi skal se hans nye kone", sagde jeg. "Vi skal se hendes mave og sige næh, sikke en flot mave."

Men spørgsmålet er hvad der gemmer sig under den hårde overflade hos storebroren. Er faren virkelig så selvisk som storebror antyder? Og hvorfor har han mistet sin tillid til ham, hvis han engang var hans "store helt"?

Vi aner et svar i form af en afdækning af morens ugunstige sociale situation, som faren trods tiltagende indtjening tilsyneladende ikke har

bidraget til at mildne. Men vi aner måske også, at sandheden om faren kontrolleres af deres mor, som ikke tillader storebror at stille uddybende spørgsmål om børnebidraget.

Samtidig ser vi en storebror, der udnytter lillebrorens umiddelbare tillid til ham til at manipulere med hans forventninger og følelser i forhold til det kommende møde med faren. Det er tæt på, at lillebror må fravælge sin far på perronen i Odense, for som storebror konstaterer, "jeg kunne få ham til at gøre hvad som helst". Hvorfor storebror alligevel vælger at tage lillebror i hånden og gå sammen med ham ud på perronen, giver novellen ikke svar på. Men måske kan eleverne komme det nærmere, når de gennem bl.a. forum teaterøvelser får mulighed for at give stemme til de familie-medlemmer, der ikke er til stede i novellen. Måske får de øje på at de to søskende er en del af et større system af magtkampe, i mødet med hvilke det er lettest at stå sammen.

Supertanker

Novellen *Supertanker* udkom i 2005 i antologien *Drengen der gik over gevind*. I dag indgår den bl.a. på Gyldendals fagportal Dansk 3-6 i et forløb om fantastiske fortællinger.

Novellen kan umiddelbart virke mere udfordrende at arbejde med end *Brødre*, fordi man ikke kan gribe fat i psykologien hos personerne. Snarere forekommer det at være forholdet mellem den meget realistiske og lidt kedelige verden hjemme i børnenes lejlighed og så den spændende og særdeles u-realistiske verden på farens supertanker, der er omdrejningspunktet. På supertankeren er der fri leg og lokkende sirener. I lejligheden er der makrelmadder, tv og en fraværende mor. Men måske er det ikke enten eller. Børnene besøger i hvert fald supertankeren og kommer derigennem videre fra makrelmadderne og kedsomheden derhjemme.

I materialet inviteres eleverne bl.a. til at undersøge udspringet fra båden ned til sirenerne. Hvad er det for en bevægelse? Hvordan er den forskellig hos de to søskende? Og hvorfor

er det så vigtigt for faren at spørge om Max "SPRANG" eller FALDT"?

Det er som om personerne i Supertanker gennemlever udspringet i forskellige former, fra Max' helt åbne og naive tilgang over søsterens mere forbeholdne til farens bevidste tilgang. Derfor kan man tolke Supertanker som en fortælling om nødvendigheden af at lade sig lokke og komme på dybt vand. For måske kan man først blive kaptajn i eget liv, når man har ladet sig lokke og falde en vis mængde gange.

Jakob og Esau

Bibelske fortællinger kan tolkes på mange forskellige måder. I forløbet her lægges op til en strukturalistisk læsning med udgangspunkt i modsætninger i sproget. Omdrejningspunktet bliver således velsignelsen, som Jakob først uretmæssig tager, men som sidenhen retmæssigt bliver givet til ham.

Den bibelske fortælling om Jakob og Esau handler om to tvillingers kamp om deres fars velsignelse. Allerede før fødslen kæmper de to brødre. I hvert fald buldrer og bumper det i moren, Rebekkas mave, og den yngste bror, Jakob forsøger ved fødslen at snyde sin ældre bror, Esau – det konkluderer faren i al fald, da han ser, at Jakob fødes med et fast greb om Esaus hæl. Kamp og snyderi præger da også størstedelen af fortællingen.

Ved hjælp af snyderi lykkes det Jakob at stjæle arven og velsignelsen fra Esau. Som den ældste skulle Esau ellers arve familiens ejendom og velsignes af sin far. Esau bliver naturligvis morderisk vred, hvorfor Jakob flygter langt bort over en flod til et helt andet land. Efter mange år i landflygtighed længes Jakob imidlertid så meget efter at gense sin familie, at han vælger at tage hjem, selvom han frygter for gensynet med Esau.

I stedet for en vred Esau, møder Jakob på hjemvejen om natten en fjendtlig mystisk mand ved en flodovergang. Manden, der senere viser sig at være Gud, kaster sig over Jakob, der dog er stærk og kæmper tilbage. Kampen ender ved

solopgang med, at Jakob tvinger manden til at velsigne sig. På denne måde vinder Jakob retfærdigvis den velsignelse, som han tidligere har snydt sig til. Først herefter kan han forsones med sin bror, der ikke længere er vred.

Når Jakob slås med Gud og ikke Esau, skyldes det, at velsignelsen i bibelsk forstand altid inddrager Gud. Når et menneske velsigner et andet menneske, er det udtryk for et ønske om, at Gud – som er den, der har magten til at lade ting ske – vil opfylde velsignelsen. Det er også på grund af Guds involvering, at faderen ikke bare kan trække velsignelsen tilbage, da han opdager, at han har givet den til den forkerte søn.

At kampen foregår ved en flodovergang, er ikke tilfældigt. Jakob står bogstavelig talt, men også i overført betydning i et vadested. Han er i en overgang i sit liv. Hvilket menneske – og hvilken bror – vil han være? I vandet vælger han at kæmpe fremfor at snyde. Derved træder han i karakter og går fra at være en tyvagtige bror til en ydmyg og gavmild bror.

En anden tolkning kunne være, at forsoning er godt, men at forsoning først kan komme i stand, når man vover at forandre sig ved at overskride den grænse (her floden), som er mellem to kæmpende parter.

Andre tolkninger af den bibelske fortælling om Jakob og Esau

Fortællingen kan også tolkes historisk-kritisk. I så fald kan den både fungere som et førisraelitisk sagn om dæmoner ved et vadested, men også en fortælling, der ærer patriarken Jakob. I en narrativ tolkning kan teksten også forstås som en del af fortælling om, hvordan Guds udvalgte folk blev til.

Bilag til læreren

Bilag 1: Kompetenceområder og læringsmål

Herunder findes en oversigt over de kompetenceområder og kompetencemål inden for fagene Dansk og Kristendomskundskab, som projektet Mellem søskende kan dække samt forslag til disse omsat til læringsmål.

Dansk

Kompetenceområder, kompetencemål og færdigheds- og vidensområder og mål efter 6. klassesettrin.

Kompetenceområde: Fortolkning

Kompetencemål: Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

Færdigheds- og vidensområder og -mål:

- *Oplevelse og indlevelse:* Eleven kan udtrykke en æstetisk teksts stemning.
- *Undersøgelse:* Eleven kan undersøge tekstens rum og tid.
- *Fortolkning:* Eleven kan udtrykke sin tekstforståelse gennem medskabelse af teksten.
- *Fortolkning:* Eleven har viden om metoder til medskabende arbejde.

Kompetenceområde: Kommunikation

Kompetencemål: Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer.

Færdigheds- og vidensområder og -mål:

- *Dialog:* Eleven kan påtage sig roller i samtalesituationer.
- *Krop og drama:* Eleven kan bruge kropssprog og stemme i oplæsning og mundtlig fremlæggelse.

- *Krop og drama:* Eleven har viden om improvisation, manuskript, koreografi og scenograf.

Forslag til læringsmål i Dansk

- Eleven kan udtrykke tekstforståelse gennem samtale og kropssprog.
- Eleven har viden om metoder til indlevelse og meddigtning.
- Eleven kan deltage i undersøgelse og fortolkning af litterære tekster om søskende.
- Eleven har viden om forskellige søskendemotiver i litterære og bibelske tekster.

Kristendomskundskab

Kompetenceområder, kompetencemål og færdigheds- og vidensområder og mål efter 6. klassesettrin.

Kompetenceområde: Livsfilosofi og etik

Kompetencemål: Eleven kan udtrykke sig nuanceret om den religiøse dimensions indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.

Færdigheds- og vidensområder og -mål:

- *Livsfilosofi:* Eleven har viden om religioners og livsopfattelsers betydning for grundlæggende tilværelsesspørgsmål.
- *Etik:* Eleven kan redegøre for sammenhængen mellem etiske principper og moralsk praksis i hverdagslivet og i religiøse problemstillinger.
- *Etik:* Eleven har viden om værdier, normer og adfærd i etiske problemstillinger.

Kompetenceområde: Bibelske fortællinger

Kompetencemål: Eleven kan genkende temaer fra centrale bibelske fortællinger i kulturelle udtryk.

Færdigheds- og vidensområder og -mål:

- Fortælling og livstydning: Eleven kan give begrundede bud på betydningen af centrale bibelske fortællinger.
- Fortælling og livstydning: Eleven har viden om problemstillinger i centrale bibelske fortællinger.

Forslag til læringsmål i Kristendomskundskab

- Eleven kan udtrykke sig om, hvordan menneskers syn på familie og søskende (livsopfattelse) påvirker deres valg og handlinger i inden for familien eller andre nære relationer (etik).
- Eleven har viden om den centrale bibelske fortælling om Jakob og Esau og kan give et begrundet bud på fortællingens betydning.

Bilag 2: Forslag til opvarmningsøvelser

1. Gå-møder

Gå rundt i klassen og mød hinanden. Når I mødes, skal I gøre det som læreren siger:

- Lav high-five med begge hænder.
- Lav low-five ved at hilse med begge fødder på hinanden.
- Lav en kort sekvens af hilsner som skal udføres (find evt. selv på rækkefølge).
- Osv.

Legen er god til at få eleverne til at fylde hele klasserummet ud med kroppene og få deltagerne til at forholde sig til hinanden.

2. Gør det modsatte af hvad jeg siger

Bed alle i klassen om at rejse sig og komme ud på gulvet. Fortæl dem, at du nu kommer med en kommando – og at de skal gøre det modsatte af det, du siger. Du kan sige:

- Kom nærmere.
- Gør jer store.
- Slå hinanden.
- Hop på to ben.
- Osv.

Legen hjælper eleverne til at droppe tanken om at præstere. Det er umuligt at gøre det rigtige i denne leg! Det giver også plads til, at man kan tage lederskab kortvarigt, når man råber en "kommando."

3. Jeg strikker

Eleverne går sammen to og to.

- A mimer noget – det kan være at hun mimer, at hun strikker.

- B siger "jeg strikker", mens han mimer noget andet, fx at han cykler.
- A siger "jeg cykler", mens hun mimer noget andet etc.

Øvelsen er god til at få eleverne til at være til stede her og nu. Det er umuligt at tænke på noget andet, mens man laver øvelsen. Øvelsen giver meget energi og mange grin.

4. Spion – skytsengel

- Bed eleverne om at stille sig i en cirkel.
- Bed dem så om at tænke på en tilfældig i klassen.
- Fortæl herefter, at den de tænker på, er deres skytsengel.
- Nu skal eleverne tænke på en anden klassekammerat.
- Fortæl så, at den de tænker på er deres spion.

Alle har nu en spion og en skytsengel. Når legen går i gang, skal alle placere sig, så deres skytsengel befinder sig mellem dem selv og deres spion.

Undervejs i legen kan du bede et par stykker skifte skytsengel eller spion. Det giver typisk nogle nye mønstre i legen.

Legen er god til at få eleverne til at fylde hele klasserummet ud med kroppene. Den får deltagerne til at forholde sig til hinandens kroppe – og den sætter tit grini gang.

Kopiark

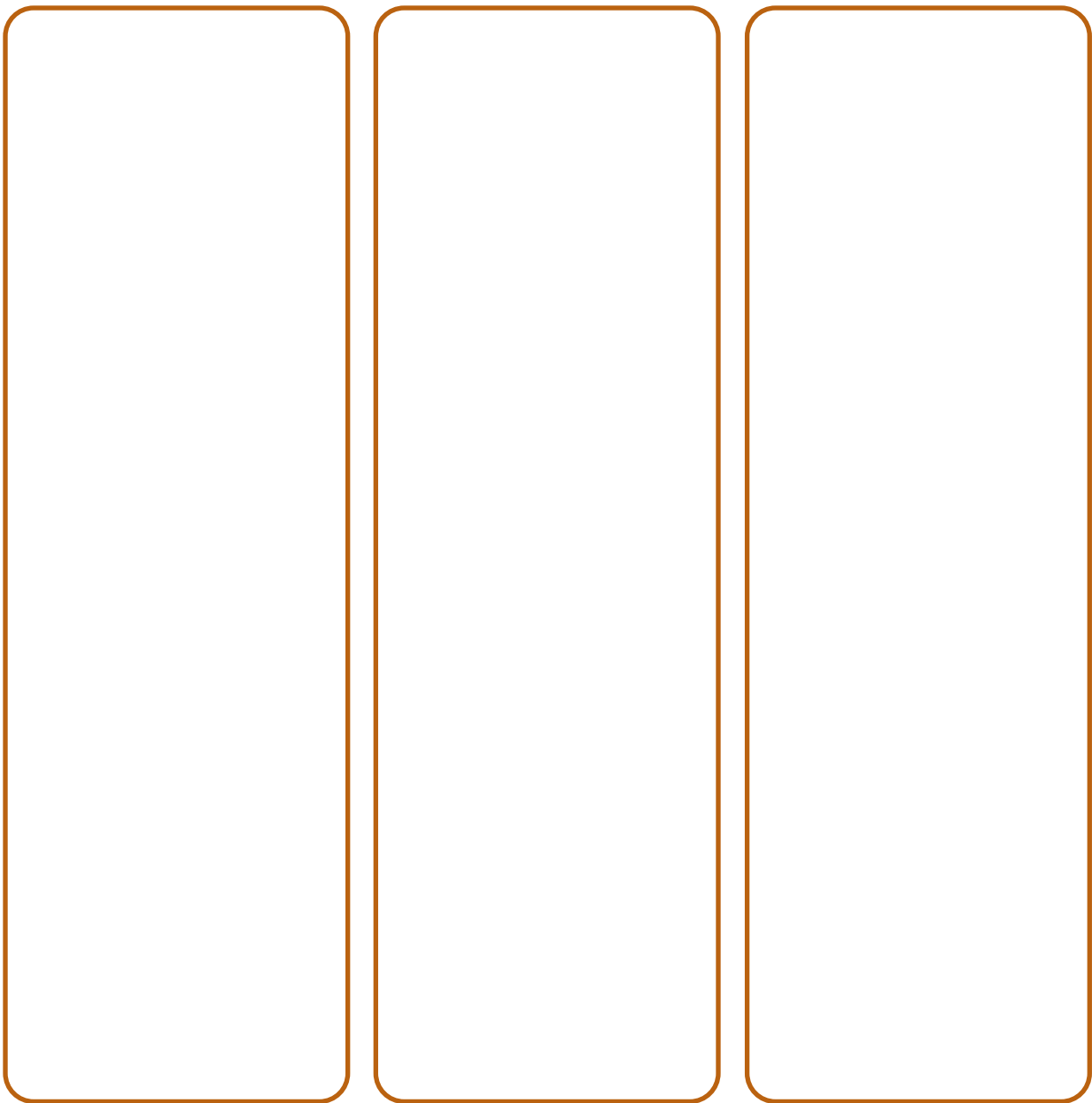

Kopiark 1: Bodystorm

Om søskende

Tre positioner

Tegn som tændstikmænd eller beskriv med ord tre positioner fra bodystormen. Det kan være positioner, som du synes var spændende, overraskende eller som bedst udtrykte noget om søskende.

Three empty rounded rectangular boxes with orange borders, arranged horizontally, intended for drawing or writing.

1. position

2. position

3. position

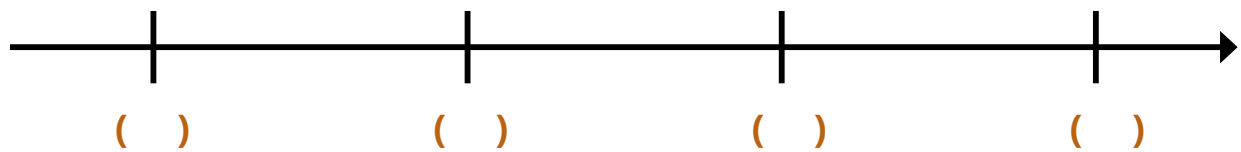
Kopiark 2: Resumé

Novellen Brødre

Udvalgte scener

Hvilke scener valgte I at gengive fra novellen?

Skriv sidetallet i () og tegn eller beskriv jeres tableau vivant nedenfor.

Scene 1:

Scene 2:

Scene 3:

Scene 4:

Kopiark 3: Familierelationer

Novellen Brødre

Storebror, lillebror og familien

Herunder ser du to personer. Det er lillebror og storebror. Du skal nu markere, hvordan I placerede mor, far, mormor og morfar i forhold til de to brødre. Hvad var afstanden mellem dem? Hvor kiggede de hen (angiv blikretning med en pil)?

Storebror

Lillebror

Prøv at svare på spørgsmålene

1. Hvad tænker faren om familien?
2. Hvad tænker moren?
3. Hvad tænker mormor og morfar om familien?

Kopiark 4: Familierelationer

Novellen Brødre

Overvej spørgsmålene og skriv dine svar

1. Hvad tænker du om storebrors handlinger?
2. Hvis du var storebroren, hvad havde du så gjort?
3. Hvis du skulle give et råd til de voksne i familien, hvad skulle det så være?
4. Hvad fik jeg øje på i novellen?
5. Hvad vil jeg tænke videre over?

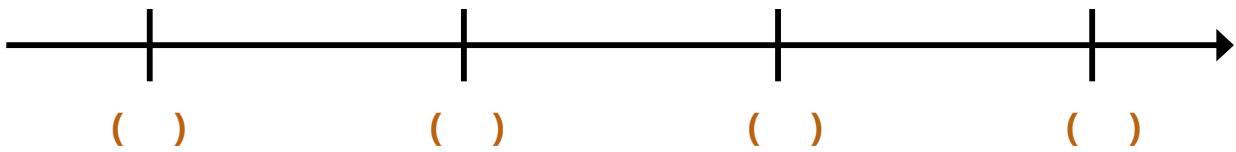
Kopiark 5: Resumé

Den fantastiske fortælling Supertanker

Udvalgte scener

Hvilke scener valgte I fra den fantastiske fortælling?

Skriv sidetallet i () og tegn eller beskriv jeres tableau vivant nedenfor.

Scene 1:

Scene 2:

Scene 3:

Scene 4:

Kopiark 6: Faldet over bord

Den fantastiske fortælling Supertanker

Faldet over bord

I fortællingen springer både broren, søsteren og faren over bord. Hver gang gør de det på en lidt mærkelig måde, nemlig ved at de lader sig falde. Herunder ser du forskellige ansigtsudtryk.

Du skal nu markere:

1. Hvordan har Max det før han springer?
2. Hvordan har søsteren det?
3. Og hvordan har faren det?

4. Er der forskel? Hvilken?

Kopiark 7A: Automat-replikker

Spørgsmål til udklipning

Far, har du husket at smøre
min madpakke?

Mor, gider du ringe,
når du kommer hjem?

Vil du hjælpe mig med
min matematikopgave?

Jeg har glemt min nøgle til
hoveddøren, hvad skal jeg gøre?

Hvornår kommer du hjem?

Har du vasket mit gymnastiktøj?

Må jeg få en tî'er til skoleboden?

Kopiark 7B: Automat-replikker

Svar til udklipning

Det ved jeg ikke – jeg kommer
først hjem i morgen.

Det tror jeg nok – det regner
ofte i Nord-Thy.

Nej, for musikken stopper aldrig.

Ja, der er æggemadder
i køleskabet.

Nej, for onkel er hos
sin syge moster.

Måske, for der er ild i pejsen.

Måske, hvis vi får
solskin i morgen.

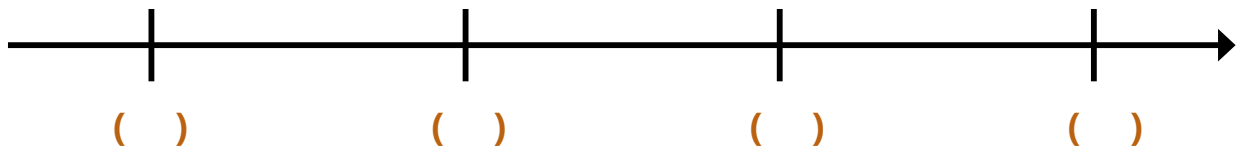
Kopiark 9: Resumé

Den bibelske fortælling om Jakob og Esau

Udvalgte scener

Hvilke scener valgte I at gengive fra den bibelske fortælling?

Skriv sidetallet i () og tegn eller beskriv jeres tableau vivant nedenfor.

Scene 1:

Scene 2:

Scene 3:

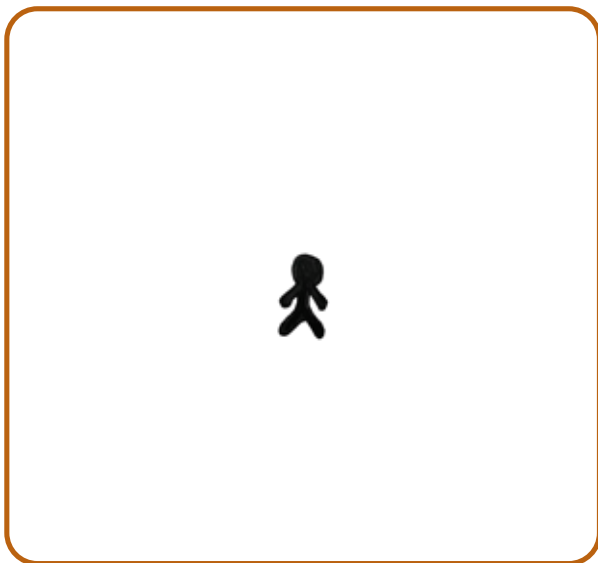
Scene 4:

Kopiark 10: Familierelationer

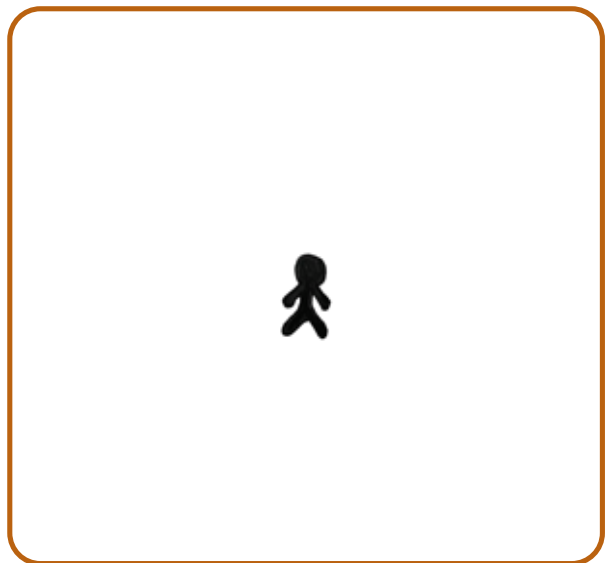
Den bibelske fortælling om Jakob og Esau

Jakob og familien

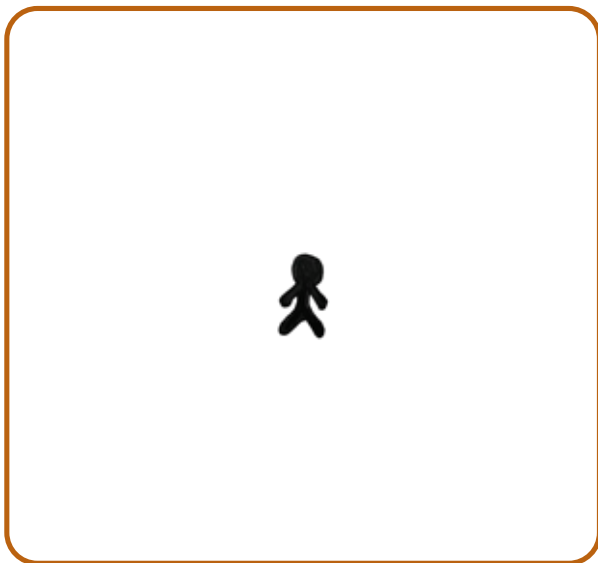
Herunder ser du tre små personer. De forestiller alle Jakob. Du skal nu markere, hvordan I placerede moren Rebekka, faren Isak og broren Esau i forhold til hinanden. Hvad var afstanden mellem dem? Hvor kiggede de hen (angiv blikretning med en pil)?

1. Jakob og Esau som små.

2. Jakob har netop snydt Esau for velsignelsen.

3. Jakob mødes med Esau efter mange år.

Kopiark 11: Jakob og velsignelsen

Den bibelske fortælling om Jakob og Esau

Jakob og velsignelsen

Læs følgende uddrag fra den bibelske fortælling om Jakob og Esau. Uddragene har alle fokus på velsignelsen. Efter hvert uddrag skal I svare på følgende to spørgsmål.

Side 68

1. Hvordan får Jakob velsignelsen?
2. Hvordan er Jakobs forhold til Esau?

Side 69 midt - 70 midt

1. Hvordan får Jakob velsignelsen?
2. Hvordan er Jakobs forhold til Esau?

Side 77

1. Hvordan får Jakob velsignelsen?
2. Hvordan er Jakobs forhold til Esau?

Kopiark 12:

Jakobs forhold til Esau

Den bibelske fortælling om Jakob og Esau

Overvej spørgsmålene og noter dine svar

1. Hvordan udvikler Jakob sig gennem fortællingen?
2. Hvorfor skal Jakob kæmpe med den mystiske mand?
3. Hvad betyder Jakobs udvikling for hans relation til Esau?
4. Hvad fik jeg øje på i den bibeleske fortælling?
5. Hvad vil jeg tænke videre over?

Kopiark 13: Mellem søskende

Forventninger og handlinger

OVERVEJ SPØRGSMÅLENE OG NOTER DINE SVAR

1. Hvad forventer I jer af jeres søskende? Hvorfor?
2. Hvad forventer I jer af jeres forældre? Hvorfor?
3. Hvor stammer forventningerne fra?
4. Hvilke råd vil I give til forældre? På baggrund af hvad?
5. Hvilke råd vil I give til søskende? På baggrund af hvad?
6. Hvad har du fået øje på i forbindelse med arbejdet med teksterne?

Efterskrift

Dette forløb er udviklet i et samarbejdsprojekt mellem Folkekirkens Skoletjeneste og Læreruddannelsen på Københavns Professionshøjskole. Målet med projektet har været at udvikle undervisningsforløb til mellemtrin og udskoling i de humanistiske fag med fokus på kropslig bevægelse og sansning, der understøtter det faglige indhold. Alle forløb tager udgangspunkt i fagenes kompetencemål.

Alle forløb har været afprøvet flere gange i folkeskolen. Projektgruppen har observeret undervisningen og lærere og elever har givet værdifuld feedback for at understøtte forløbenes løbende tilpasning. Succeskriterierne har været at forløbene skulle være anvendelige for lærerne og skabe motivation for deltagelse og læring hos eleverne.

Der er i alt blevet udviklet 6 undervisningsforløb til 6-8. kl. i fagene dansk, kristendom og historie, samt tværfaglige forløb mellem disse fag. Forløbene ligger alle gratis til rådighed på Materialedatabasen.

Udover dette forløb findes:

- Dansk (6.-7. klasse): Kilde, krop og billede i TV-nyheden – om nyheder
- Historie (8. klasse): Hvad er værd at kæmpe for – om oprør
- Kristendom (8.-9. klasse): Når noget sætter sig i kroppen – om forsoning
- Historie-kristendom (7.-8. klasse): Grænsedragning – med udgangspunkt i Genforeningen
- Historie-dansk (6.-7. klasse): Hvorfor drikker Jeppe – om stændertiden og Holberg

Projektet er støttet af Børne- og Undervisningsministeriet.

Dette forløbs primære forfattere er:

Mie Keinecke – Folkekirkens Skoletjeneste

Mikkeline Hoffmeyer – Københavns Professionshøjskole

Arbejdsgruppe:

Inge Regnarsson – Københavns Professionshøjskole

John Rydahl – Folkekirkens Skoletjeneste

Nikolai Toft – Københavns Professionshøjskole

Jimmy Harder – Københavns Professionshøjskole

Jesper Sandfeld (Projektleder) – Københavns Professionshøjskole

Dette forløbet handler om søskendeforhold og anvender tekstanalyse til at belyse disse. Forskellige bevægelsesaktiviteter er indlagt i forløbet til at understøtte erkendelse af både de analytiske begreber og søskende – og familierelationer. Teksterne er Brødre (Kim Fupz Aakeson), Supertanker (Hanne Kvist) og Jakob og Esau (bibelsk fortælling).

I materialet indgår:

- Introduktion
- Forløbsbeskrivelse
- Lærervejledning
- Elevark og kopiark
- Baggrundsmateriale til læreren

Forløbet er udviklet i samarbejde mellem Folkekirkens Skoletjeneste og læreruddannelsen på Københavns Professionshøjskole. Udviklingen af forløbet er støttet af Børne- og Undervisningsministeriet.